

Γνωμοδότηση για τις προτάσεις της Επιτροπής για την εφαρμογή μεσογειακής πολιτικής της διευρυμένης Κοινότητας

(85/C 87/06)

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζήτησε, με επιστολή της 12ης Ιουνίου 1984, τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τις προτάσεις της Επιτροπής για την εφαρμογή της μεσογειακής πολιτικής της διευρυμένης Κοινότητας.

Το τμήμα εξωτερικών σχέσεων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 15 Ιανουαρίου 1985 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Briganti.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη διάρκεια της 223ης συνόδου ολομέλειάς της, συνεδρίαση της 31ης Ιανουαρίου 1985, υιοθέτησε ομόφωνα, με 4 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Εισαγωγή

1. Ενόψει της διεύρυνσης της Κοινότητας προς την Ισπανία και την Πορτογαλία κρίνεται επιτακτικός ένας έλεγχος και επαναπροσδιορισμός της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας απέναντι στις τρίτες μεσογειακές χώρες.

2. Οι διαπραγματεύσεις με τις δύο υποψήφιες για προσχώρηση χώρες προκαλούν μεγάλες ανησυχίες ανάμεσα στις μεσογειακές χώρες οι οποίες φοβούνται ότι η διεύρυνση θα θέσει σε σοβαρό κίνδυνο τους οικονομικούς και, πάνω απ' όλα, τους εμπορικούς δεσμούς τους με την Κοινότητα.

3. Εξάλλου, η ΟΚΕ, μολονότι θεωρεί ότι οι διμερείς συμφωνίες που έχει συνάψει η Κοινότητα με τις τρίτες μεσογειακές χώρες είχαν αναμφισβήτητα θετικά αποτελέσματα, κρίνει επίσης ότι σε πολλούς τομείς (μεταξύ των οποίων στον εμπορικό, βιομηχανικό, γεωργικό, χρηματοοικονομικό και κοινωνικό τομέα) οι συμφωνίες αυτές δεν υλοποίησαν τους στόχους τους, ή είχαν πολύ περιορισμένη επίδραση, ή δεν εφαρμόστηκαν.

3.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή είναι κατά συνέπεια της γνώμης ότι θα πρέπει να καθορισθούν σε συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες χώρες, και κυρίως με τις επαγγελματικές οργανώσεις αυτών των χωρών, οι αποδεκτές προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν την ομαλή λειτουργία των εν λόγω διμερών συμφωνιών. Στα πλαίσια αυτά οι διερευνητικές συζητήσεις που πραγματοποιεί η Επιτροπή με τις μεσογειακές χώρες αποκτούν ιδιαίτερη σημασία.

4. Αν θεωρηθούν στο σύνολό τους, οι τρίτες μεσογειακές χώρες αποτελούν για την Κοινότητα μια πολύ σημαντική αγορά. Για να μπορέσει όμως αυτή η αγορά να επιδιώσει και να αναπτυχθεί, οι τρίτες μεσογειακές χώρες θα πρέπει να συνεχίσουν να εξάγουν τα προϊόντα τους προς την Κοινότητα.

5. Η διατήρηση των σχέσεων με τις τρίτες μεσογειακές χώρες είναι λοιπόν ζωτική για την Κοινότητα, και αυτό όχι μόνο όσον αφορά την επίδρασή τους στο επίπεδο της

απασχόλησης αλλά επίσης και στο μέτρο που έχουν οικονομικές, πολιτικές, ακόμη και κοινωνικές, οικολογικές και στρατηγικές προεκτάσεις. Οι σχέσεις αυτές αφορούν λοιπόν τους πολίτες όλων των χωρών της Κοινότητας.

6. Μία μακρόπνοη πολιτική για τη Λεκάνη της Μεσογείου θα πρέπει να συμβάλει ώστε να αμβλυνθούν οι ανισότητες τόσο ανάμεσα στο Βορρά και το Νότο όσο και στο εσωτερικό αυτής της περιοχής. Η πολιτική αυτή θα πρέπει να έχει σαν βασικό στόχο την καλύτερη χρησιμοποίηση των ανθρώπινων και υλικών πόρων των περιοχών αυτών στα πλαίσια, επίσης, και της παγκόσμιας αγοράς. Τέλος θα πρέπει να συμβάλει στην ειρήνη, την ασφάλεια και τη σταθερότητα αυτής της περιοχής.

7. Κατά την εξέταση των προβλεπόμενων επιπτώσεων της διεύρυνσής της προς την Ισπανία και την Πορτογαλία, η Κοινότητα πρέπει να λάβει υπόψη της τις διάφορες καταστάσεις που επικρατούν στις τρίτες χώρες, καθώς και τις σημαντικές τροποποιήσεις στις οποίες υποβάλλεται τώρα η κοινή γεωργική πολιτική της.

Η σημασία της εμπορικής πτυχής της μεσογειακής πολιτικής της Κοινότητας

8. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι οι συμφωνίες που συνάφθηκαν με τις τρίτες μεσογειακές χώρες δεν αναχίτησαν την επιδείνωση του εμπορικού τους ελλείμματος απέναντι στην Κοινότητα το οποίο, συνολικά, τριπλασιάστηκε περίπου σε δέκα χρόνια.

9. Κατά το 1982, οι εισαγωγές της Κοινότητας από τους μεσογειακούς της εταίρους ανήλθαν σε 22 δισεκατομμύρια ECU έναντι των εξαγωγών προς τις αγορές τους που προσέγγισαν τα 29 δισεκατομμύρια ECU. Αν απομονωθούν τα πετρελαϊκά προϊόντα, το συνολικό έλλειμμα των μεσογειακών χωρών με την Κοινότητα πλησιάζει τα 19 δισεκατομμύρια ECU και το ποσοστό κάλυψης των εισαγωγών τους από τις εξαγωγές τους κατά τις συναλλαγές τους με την Κοινότητα ανέρχεται μόνο σε 33%.

10. Το 40% των αγορών των τρίτων μεσογειακών χωρών από την Κοινότητα αποτελούν κεφαλαιουχικά

αγαθά απαραίτητα για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξή τους. Μία απότομη συρρίκνωση αυτών των εισαγωγών (ιδιαίτερα λόγω μείωσης των εσόδων από τις εξαγωγές προς την ευρωπαϊκή αγορά), θα οδηγούσε τελικά σε όλο και σημαντικότερα ελλείμματα του ισοζυγίου τους.

11. Από την πλευρά της ίδιας της Κοινότητας εξάλλου, οι αγορές των μεσογειακών χωρών αποτελούν σημαντική διέξοδο για τα προϊόντα της από την οποία αποκομίζουν οφέλη όλα τα κράτη μέλη, σε διαφορετική έκταση. Έτσι, η Ευρώπη των Δέκα παραμένει μέχρι σήμερα και με μεγάλη διαφορά, ο πρώτος προμηθευτής των χωρών της μεσογειακής λεκάνης που αντιπροσωπεύουν το 10 % του εξωκοινοτικού εμπορίου.

12. Η ίδια η Κοινότητα απορροφά περισσότερο από το ήμισυ των εξαγωγών των τρίτων μεσογειακών χωρών.

13. Η εμπορική αλληλοεξάρτηση μεταξύ της Κοινότητας και των τρίτων μεσογειακών χωρών είναι σημαντική για όλες τις ενδιαφερόμενες χώρες. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή συμφωνεί με την Επιτροπή ότι αυτή η αλληλοεξάρτηση αποτελεί βασικό στοιχείο της μεσογειακής πολιτικής την οποία η Κοινότητα καλείται να επαναπροσδιορίσει ενόψει της διεύρυνσής της.

Η διομηχανική πτυχή

14. Βασικό στοιχείο όλων των συμφωνιών που έχουν συναφθεί στα πλαίσια της μεσογειακής πολιτικής, η δαμολογική απαλλαγή των διομηχανικών προϊόντων των μεσογειακών χωρών — η οποία αναγκαστικά δεν συνοδεύεται από την αρχή της αμοιβαιότητας, έστω και μερικής — αποτέλεσε μια από τις μεγαλύτερες παραχωρήσεις της Κοινότητας στα πλαίσια μιας ουσιαστικής και κατά προτεραιότητα ενθάρρυνσης που δόθηκε στην προσπάθειά τους να εκβιομηχανιστούν. Η πολιτική αυτή είχε κυρίως ως αποτέλεσμα την υπερβολική εξειδίκευση πολλών χωρών στην ανάπτυξη των εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, με αποτέλεσμα ο τομέας της κλωστοϋφαντουργίας να αποτελέσει τον κυριότερο ή μάλλον το μοναδικό που λήφθηκε υπόψη στα αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής της μεσογειακής λεκάνης. Αυτή η εξέλιξη του τομέα της κλωστοϋφαντουργίας, ο οποίος προσανατολίστηκε σε μεγάλο βαθμό στη διέξοδο που του πρόσφερε η αγορά της Ευρώπης της Δέκα, υποστηρίχθηκε, όντως συχνά, από επενδύσεις κοινοτικής προέλευσης, ειδικότερα στα πλαίσια του «καθεστώτος εισαγωγής προϊόντων προς τελειοποίηση και επανεξαγωγή»⁽¹⁾.

15. Λόγω της ιδιαίτερα κακής κατάστασης της απασχόλησης στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας η Κοινότητα διαπραγματεύεται από το 1977 — όπως ακριβώς και τα περισσότερα διομηχανικά κράτη του κόσμου (π.χ. οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, οι χώρες ΕΕΤΑ κ.ά.) με πολλές χώρες της περιοχής της Μεσογείου, όπως και άλλων περιοχών της γης, που προμηθεύουν φτηνά προϊόντα, συμφωνίες αυτοπεριορισμού σε νευραλγικούς κλάδους της κλωστοϋφαντουργίας. Σε σχέση με τους εμπορικούς στόχους της μεσογειακής πολιτικής της Κοινότητας, αυτές οι συμφω-

νίες αποτελούν οπισθοδρόμηση και ερμηνεύονται ως σημαντικό πλήγμα στο πνεύμα των συμφωνιών που είχαν συνάψει κατά το παρελθόν με τους Δέκα.

16. Στα πλαίσια αυτά, η ΟΚΕ συμφωνεί με τις προτεραιότητες που έθεσε η Επιτροπή:

- να ανανεωθεί η ισχύς της αρχής του προτιμησιακού ανοίγματος της κοινοτικής αγοράς στα διομηχανικά προϊόντα της Μεσογείου, που αποτελεί βασικό στοιχείο των συμφωνιών με τις οποίες έχει δεσμευθεί απέναντι στις χώρες αυτές·
- να αποκαταστήσει με τον τρόπο αυτό την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία που οι εταίροι αλλά επίσης και οι επενδυτές — ειδικότερα οι κοινοτικοί — πρέπει να έχουν για τις συμφωνίες αυτές, και ιδιαίτερα με την προοπτική της διεύρυνσης της Κοινότητας·
- όσον αφορά τον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας, να προβλεφθεί προοδευτικά και στο μέτρο του δυνατού μια επιστροφή στο κοινοτικό καθεστώς που προβλέπουν οι συμφωνίες, με την προϋπόθεση ότι αυτό δεν οδηγεί σε πρακτικές ντάμπινγκ·
- να προβλεφθούν, για το μέλλον, αποτελεσματικές λύσεις για μια διαρκή διαβούλευση με τους εταίρους ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία νέων κρίσιμων καταστάσεων σε ορισμένο αριθμό ευαίσθητων τομέων.

17. Πέρα από το εμπορικό πλαίσιο, η ΟΚΕ επιμένει στη σημασία που πρέπει να δοθεί στη διομηχανική συνεργασία ως φορέα ανάπτυξης των οικονομιών των τρίτων μεσογειακών χωρών.

Η γεωργική πτυχή

18. Η διεύρυνση της Κοινότητας είναι δυνατό καταρχήν να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο τις ροές των συναλλαγών ορισμένων χωρών της μεσογειακής λεκάνης με την Κοινότητα, δεδομένου ότι η κοινοτική προτίμηση θα ευνοήσει τη διοχέτευση των προϊόντων των νέων κρατών μελών.

19. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να αποτραπεί στο άμεσο μέλλον μία απότομη μείωση των εξαγωγών των μεσογειακών χωρών, οι οποίες έχουν απόλυτη ανάγκη από έσοδα σε συνάλλαγμα.

20. Η Κοινότητα θα πρέπει να παραχωρήσει βαθμιαία τα οφέλη της κοινής γεωργικής πολιτικής στα νέα κράτη μέλη, ενώ αυτά θα πρέπει να αναλάβουν βαθμιαία τα βάρη τους. Θα πρέπει επίσης να αναλάβουν παράλληλα τις κοινοτικές υποχρεώσεις τους απέναντι στις τρίτες χώρες, ιδιαίτερα τις αναπτυσσόμενες και, ανάμεσα σ' αυτές, τις μεσογειακές χώρες.

21. Συνεπώς, Η ΟΚΕ εγκρίνει, καταρχήν, τις προτάσεις της Επιτροπής που έχουν ως στόχο να εξασφαλίσουν βραχυπρόθεσμα στα σχετικά προϊόντα μία πραγματική δυνατότητα πρόσβασης στην κοινοτική αγορά. Αν για το σκοπό αυτό αποδειχθεί απαραίτητο να προβλεφθεί μία ρύθμιση των μηχανισμών προστασίας της κοινοτικής γεωργικής αγοράς και να καθορισθούν ανώτατα όρια, θα πρέπει να πραγματοποιηθούν διαβουλεύσεις με τις χώρες-εταίρους και τους ενδιαφερόμενους κύκλους.

⁽¹⁾ Πρόκειται, κατά την άποψη της Κοινότητας, για τελειοποίηση προς επανεξαγωγή.

22. Ωστόσο, η αναγκαία αλληλεγγύη που η Κοινότητα οφείλει να δείξει σ' αυτές τις χώρες που βρίσκονται σε δυσχερή κατάσταση, δεν θα πρέπει να βλάψει τους γεωργοπαραγωγούς του Νότου της Κοινότητας οι οποίοι όπως είναι γνωστό αντιμετωπίζουν δύσκολες συνθήκες. Θα πρέπει, αντίθετα, η αλληλεγγύη να εκφραστεί με μία δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ όλων των κρατών μελών της Κοινότητας.

23. Η ΟΚΕ κρίνει ότι η Επιτροπή, αφού λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις που διατυπώνονται παρακάτω, θα πρέπει, το συντομότερο δυνατό, να επεξεργασθεί ακριβείς προτάσεις με στόχο:

— να καθορισθούν οι επιπτώσεις των εισαγωγών που προέρχονται από τρίτες μεσογειακές χώρες στους στόχους της διευρυμένης Κοινότητας όσον αφορά την παραγωγή·

— να εκτιμηθεί το λειτουργικό κόστος που θα επιβαρύνει το τμήμα εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ από τη μία πλευρά, και την αναπτυξιακή πολιτική από την άλλη.

24. Η ΟΚΕ εκφράζει αμφιβολίες όσον αφορά την αποτελεσματικότητα του συστήματος που προτάθηκε για τα *οπωροκηπευτικά*. Πράγματι η θέσπιση, από το Νοέμβριο του 1983, μιας τιμαριθμικής αναπροσαρμογής για την τιμή αναφοράς κινδυνεύει να προκαλέσει δυσκολίες όσον αφορά την πραγματική πρόσβαση των μεσογειακών προϊόντων στις κοινοτικές αγορές και, κατά συνέπεια, να οδηγήσει σύντομα σε μείωση των εξαγωγών των τρίτων μεσογειακών χωρών. Ο υπολογισμός του μέσου όρου των παραδοσιακών εξαγωγών κατά τα πέντε έτη αναφοράς θα πραγματοποιηθεί οπωσδήποτε με αυτή τη νέα βάση και θα οδηγήσει σε μείωση των κοινοτικών δεσμεύσεων.

24.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα ήταν προτιμότερο να ενισχυθούν οι τομείς και οι περιφέρειες που έχουν πληγεί με τη θέσπιση ενός συστήματος πριμοδοτήσεων για τη διαφοροποίηση της παραγωγής, σε μία προσπάθεια αναζήτησης μιας καλύτερης εποχιακής συμπληρωματικότητας της προσφοράς των τρίτων μεσογειακών χωρών με την προσφορά των χωρών παραγωγών της Κοινότητας και θέσπισης μιας διαδικασίας διαβουλεύσεων μεταξύ των εταίρων της μεσογειακής λεκάνης ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη πειθαρχία στην παραγωγή σε συνάρτηση και με τις απαιτήσεις της εσωτερικής αγοράς.

25. Όσον αφορά τον *οίνο*, η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την προσέγγιση της Επιτροπής που συνίσταται στο να χρησιμοποιηθεί η μεσογειακή της πολιτική για να προτείνει υψηλότερη ποιότητα στον τομέα αυτό. Ωστόσο, η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι τα προτεινόμενα μέτρα της Επιτροπής — προοδευτική αντικατάσταση των εξαγωγών επιτραπέζιου οίνου που διατίθεται χύμα με εμφιαλωμένους οίνους ποιότητας — κινδυνεύουν να μην προσφέρουν ικανοποιητικά αντισταθμίματα στις τρίτες μεσογειακές χώρες που πλήττονται από τη διεύρυνση. Κατά συνέπεια, προτείνει να εξεταστεί η δυνατότητα ενίσχυσης του αμπελοοινικού τομέα όχι μόνο στο επίπεδο της εμφιάλωσης αλλά επίσης και στο επίπεδο της εμπορίας προς τις αγορές τρίτων χωρών (παραγωγοί, συνεταιρισμοί, πώληση). Εξάλλου, είναι δυνατό να αποδειχθούν ανα-

γκαία μέτρα ανάλογα με αυτά που προτείνονται στην προηγούμενη παράγραφο για τα *οπωροκηπευτικά*.

26. Το *ελαιόλαδο* αποτελεί για την Κοινότητα των δέκα ένα ήδη σημαντικό πρόβλημα το οποίο θα επιδεινωθεί περισσότερο με τη διεύρυνση. Η επιπρόσθετη παραγωγή που θα προκύψει από τη διεύρυνση δύσκολα θα βρει καταναλωτές στην ίδια την Κοινότητα ακόμα και αν — πράγμα που είναι βέβαια αδιανόητο — έκλειναν τα σύνορα στις εισαγωγές από τρίτες χώρες.

26.1. Κατά συνέπεια, η ΟΚΕ εγκρίνει τις παραχωρήσεις που προτείνει η Επιτροπή για τον τομέα σύμφωνα με τις οποίες προβλέπεται μια φθίνουσα εγγύηση αγοράς για τις ποσότητες που εξάγει συνήθως η Τунησία προς την Κοινότητα, συνδυασμένη με μια ενίσχυση της εσωτερικής κατανάλωσης αυτής της χώρας και της κατανάλωσης στο εσωτερικό της ΕΟΚ.

26.2. Στα πλαίσια αυτά, η ΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη να χρησιμοποιηθούν τα μέτρα διομηχανικής συνεργασίας για να αυξηθεί η αγοραστική δύναμη των πληθυσμών των τρίτων μεσογειακών χωρών έτσι ώστε να τονωθεί η εγχώρια κατανάλωση εκείνου του προϊόντος που μπορεί να ενταχθεί ευκολότερα στις τοπικές συνθήκες.

26.3. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή είναι της γνώμης ότι κάποτε το ελαιόλαδο θα έπρεπε να αποτελέσει αντικείμενο μιας πραγματικής πολιτικής όσον αφορά την παραγωγή και την αξιοποίησή του (προσδιορισμός των αγορών, ακόμα και των τρίτων χωρών, διάθεση στην αγορά) από την Κοινότητα στην οποία η παραγωγή των τρίτων μεσογειακών χωρών λαμβάνει μία καθορισμένη θέση: οι ποσοστά παραγωγής που ορίζονται κάθε χρόνο στις τρίτες χώρες θα πρέπει να τηρούνται κατά τρόπο που να έχει συμφωνηθεί μεταξύ της Κοινοτήτας και των τρίτων ενδιαφερόμενων χωρών.

26.4. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει τον οικολογικό ρόλο του ελαιόδενδρου σε ορισμένες περιοχές των τρίτων μεσογειακών χωρών που αποτελεί ένα αποτελεσματικό και αναντικατάστατο εμπόδιο κατά της ερήμωσης.

27. Όσον αφορά το κόστος, για τη διευρυμένη Κοινότητα, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι σε σχέση με την κοινοτική παραγωγή, ο όγκος των εξαγωγών των χωρών αυτών είναι σχετικά μικρός. Ωστόσο, η Επιτροπή θα πρέπει να εκτιμήσει προσεκτικά το κόστος των προτεινόμενων μέτρων και να ορίσει την καλύτερη δυνατή διάρκεια εφαρμογής τους με σκοπό να οργανωθεί η γεωργική παραγωγή στις τρίτες μεσογειακές χώρες που έχουν πληγεί από τη διεύρυνση ώστε να μην εξαρτάται από ένα τεχνητό σύστημα προστασίας.

Η κοινωνική πτυχή

28. Η ΟΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις ανησυχίες των ενδιαφερόμενων εταίρων χωρών όσον αφορά την κατάσταση των διακινούμενων εργαζομένων οι οποίοι προέρχονται από τις χώρες αυτές και διαμένουν στην ΕΟΚ, επιθυμεί να υπεθυμίσει τη σημαντική συμβολή των εργαζομένων που προέρχονται ιδιαίτερα από τις τρίτες μεσογειακές χώρες στην ανάπτυξη της ΕΟΚ.

29. Η ΟΚΕ στιγματίζει έντονα κάθε μορφή φυλετικών διακρίσεων και συμφωνεί με την Επιτροπή ότι το Συμβούλιο θα έπρεπε να τις καταδικάσει.

30. Η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι οκτώ χρόνια μετά τη σύναψη συμφωνιών συνεργασίας ανάμεσα στην ΕΟΚ και πολλές τρίτες μεσογειακές χώρες — συγκεκριμένα τις τρεις χώρες του Μαγκρέπ — να μην έχει ακόμα εφαρμοστεί το κεφάλαιο αναφορικά με τη «Συνεργασία στον τομέα του εργατικού δυναμικού». Η ΟΚΕ ζητά από το Συμβούλιο των υπουργών να δώσει το συντομότερο δυνατό την έγκρισή του ώστε τα συμβούλια συνεργασίας τα οποία προβλέπονται στις σχετικές συμφωνίες να μπορούν να θεσπίζουν διατάξεις οι οποίες να εξασφαλίζουν την εφαρμογή των συμφωνιών που έχουν συναφθεί το 1976, ιδιαίτερα στον τομέα της κοινωνικής ασφάλειας.

31. Η ΟΚΕ, αναφερόμενη στη γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 25 Οκτωβρίου 1984 σχετικά με τους διακινούμενους εργαζόμενους⁽¹⁾, και παρά τις προφανείς δυσχέρειες επικροτεί τις προτάσεις της Επιτροπής που έχουν ως στόχο να συντονιστούν σε κοινοτικό επίπεδο οι δραστηριότητες που προβλέπονται ή αναλαμβάνονται διμερώς, ώστε η συνεργασία στον τομέα αυτό να προσανατολισθεί τόσο σε μια καλύτερη ένταξη στο οικονομικό και κοινωνικό πλέγμα της χώρας υποδοχής των μεταναστών εκείνων που επιθυμούν να παραμείνουν στη χώρα αυτή και των εργαζομένων που επιθυμούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής, όσο και σε δραστηριότητες που αποσκοπούν να τους βοηθήσουν να ξεπεράσουν τα εμπόδια που συνδέονται με την παλιννόστησή τους. Πρέπει να αποκλεισθεί κάθε πολιτική υποχρεωτικής και συστηματικής παλιννόστησης.

31.1. Η ΟΚΕ εύχεται να συνεχισθούν και να αναπτυχθούν οι εμπειρίες που έχουν αποκτηθεί σε ορισμένες χώρες στον τομέα της εκπαίδευσης και ένταξης των διακινούμενων εργαζομένων.

31.2. Η ΟΚΕ, ενώ επιμένει ιδιαίτερα στο σημείο 3.3 της εν λόγω γνωμοδότησης της 25ης Οκτωβρίου δραστηριότητες σχετικά με τις «δυνατότητες επανένταξης», εκφράζει την ευχή όπως η επανένταξη αυτή γίνει σε στενή συνεργασία με τις χώρες καταγωγής, στον τομέα της ανάπτυξης της απασχόλησης στις χώρες αυτές.

32. Η Κοινότητα, και ιδιαίτερα το Κοινωνικό Ταμείο, θα πρέπει να ενισχύσει σημαντικά τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης των εργαζομένων αυτών σε συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και τις κοινοτικές χώρες υποδοχής είτε πρόκειται για εργαζόμενους που επιθυμούν να ενταχθούν στην Κοινότητα ή για άτομα που ετοιμάζονται να καταλάβουν μια παραγωγική θέση απασχόλησης στη γενέτειρα χώρα τους. Στα πλαίσια αυτά αξίζει να υπογραμμισθεί ο ρόλος των ΜΜΕ και των συνεταιρισμών.

33. Όσον αφορά το πρόγραμμα αναπτυξιακής βοήθειας που προορίζεται για τις τρίτες μεσογειακές χώρες, η ΟΚΕ επιμένει να εκφράσουν όλοι οι εταίροι (ΕΟΚ και τρίτες χώρες) τη θέληση να σεβασθούν τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στις Συμβάσεις του ΔΟΕ (ιδιαίτερα

στις συμβάσεις 97 και 143). Στα πλαίσια αυτά, η ΟΚΕ επιμένει ιδιαίτερα όσον αφορά:

- τη μη διάκριση των εργαζομένων με βάση την καταγωγή, την εθνικότητα, τη φυλή, τη θρησκεία ή τις πολιτικές πεποιθήσεις·
- το σεβασμό των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων·
- την αναγνώριση στις συνδικαλιστικές οργανώσεις του δικαιώματος να συνάπτουν συμβάσεις σχετικά με τις συνθήκες εργασίας·
- την ασφάλεια στον τόπο εργασίας, τη διασφάλιση της απασχόλησης (κοινωνική ασφάλεια, κλπ.)·
- το σεβασμό των ελάχιστων κοινωνικών κανόνων που έχουν συμφωνηθεί στα πλαίσια του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου·
- τις κοινές δραστηριότητες για την καταπολέμηση της παράνομης απασχόλησης, της λαθραίας διακίνησης και της παράνομης χρησιμοποίησης εργατικού δυναμικού.

Συνεργασία με τις χώρες της Μεσογείου

34. Οι έντονες οικονομικές και κοινωνικές ανισορροπίες που υπάρχουν στις μεσογειακές χώρες συνεπάγονται την ανάγκη πολιτικών συνεργασίας για να αμβλυνθούν οι ανισορροπίες αυτές ή τουλάχιστον να γίνουν πιο ανεκτές. Οι πολιτικές συνεργασίες θα πρέπει να εφαρμοσθούν όχι μόνο από τις χώρες μέλη της ΕΟΚ αλλά επίσης και από τις τρίτες μεσογειακές χώρες οι οποίες είναι σχετικά περισσότερο αναπτυγμένες και διαθέτουν περισσότερους υλικούς και ανθρώπινους πόρους. Η ΕΟΚ κατά συνέπεια θα πρέπει να προωθήσει τις δραστηριότητες συνεργασίας Νότου-Νότου σε μεσογειακή κλίμακα.

35. Η αυξανόμενη οικονομική συμπληρωματικότητα που υπάρχει μεταξύ των τρίτων μεσογειακών χωρών — εκτός από αυτή που υπάρχει μεταξύ αυτών και της Κοινότητας — αποτελεί ένα πραγματικό και αποτελεσματικό μέσο για τη σταθερότητα και την ειρήνη στην περιοχή αυτή.

Η επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία

36. Πρέπει να υποστηριχθούν απόλυτα οι προτάσεις της Επιτροπής που θεωρούν ότι η επιστημονική και τεχνική συνεργασία στον τομέα της ιατρικής, της ενέργειας, του περιβάλλοντος και της πληροφόρησης αποτελούν τομείς προτεραιότητας. Ωστόσο, η ΟΚΕ κρίνει ότι θα έπρεπε να τονισθεί περισσότερο η έρευνα στον τομέα «πρωτότυπων» τεχνολογιών που πορσαρμίζονται στις κλιματολογικές συνθήκες, στο φυσικό περιβάλλον και στις κοινωνικές δομές των μεσογειακών περιοχών. Οι μεσογειακές περιοχές της διευρυμένης ΕΟΚ (ιταλικός νότος, Ισπανία, Ελλάδα, κλπ.) θα μπορούσαν να αποτελέσουν τα «προνομιούχα εργαστήρια» για την επεξεργασία και τους πειραματισμούς αναφορικά με αυτές τις πρωτότυπες τεχνολογίες.

36.1. Ορισμένες χώρες της μεσογειακής λεκάνης διαθέτουν τεχνολογίες προσαρμοσμένες στην περιοχή. Η Κοινότητα θα μπορούσε να βοηθήσει τις χώρες αυτές στην αναζήτηση πρακτικών εφαρμογών.

(¹) ΕΕ αριθ. C 343 της 24. 12. 1984.

Η γεωργική συνεργασία

37. Θα ήταν σκόπιμο να ενθαρρυνθούν οι πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην επίτευξη υψηλότερου βαθμού επισιτιστικής αυτάρκειας, ιδίως με την πραγματοποίηση επενδύσεων στις κοινοτικές κυρίως επιχειρήσεις γεωργικών προϊόντων διατροφής που διατίθενται να προμηθεύσουν τεχνολογίες προσαρμοσμένες στις τοπικές ανάγκες.

Η βιομηχανική συνεργασία

38. Η ΟΚΕ επισύρει την προσοχή στη σημασία της συνεργασίας στο βιομηχανικό τομέα, που οφείλεται σε τέσσερις σημαντικούς λόγους:

- α) πρέπει να επιτρέψει την επιτόπου αξιοποίηση των ορυκτών και γεωργικών πρώτων υλών·
- β) πρέπει να αντισταθμίσει τις απωλεσθείσες θέσεις εργασίας στη γεωργία μετά από προσπάθειες ορθολογικής οργάνωσης του τομέα, με τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης στο δευτερογενή τομέα·
- γ) πρέπει να προωθήσει μια βιομηχανική ανάπτυξη που να ανταποκρίνεται περισσότερο στις ίδιες ανάγκες των εσωτερικών αγορών των τρίτων μεσογειακών χωρών και να αποφύγει την υπερβολική εξάρτηση των χωρών αυτών από τις εξαγωγικές αγορές τους, ιδιαίτερα την ΕΟΚ·
- δ) πρέπει να επιβεβαιώσει την αυξανόμενη συμπληρωματικότητα των χωρών αυτών απέναντι στους παραδοσιακούς προμηθευτές βιομηχανικών προϊόντων.

38.1. Τόσο στον τομέα της παραγωγής όσο και στον τομέα της εμπορίας, η ΟΚΕ τονίζει τη σπουδαιότητα της δημιουργίας «κοινών επιχειρήσεων» (joint ventures), μεταξύ κοινοτικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της Λεκάνης της Μεσογείου, ιδιαίτερα μικρομεσαίων επιχειρήσεων και συνεταιρισμών. Οι τρίτες μεσογειακές χώρες θα έπρεπε να συμβάλλουν στο θέμα αυτό βελτιώνοντας τους όρους υποδοχής των κοινοτικών επενδύσεων.

38.2. Οι χώρες της Κοινότητας θα μπορούσαν να ευνοήσουν τη δημιουργία αυτών των «κοινών επιχειρήσεων» εναρμονίζοντας τους κανόνες απέναντι στις τρίτες μεσογειακές χώρες και προσπαθώντας να υπερπηδήσουν τα πιθανά πολιτικά εμπόδια.

Η πολυμερής συνεργασία

39. Η ΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής, η οποία συνιστά να αποφευχθεί — μέσω περιοδικών διαβουλεύσεων μεταξύ των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων — η παραγωγή πλεονασμάτων, σε μη ανταγωνιστικές τιμές ειδικά «ευαίσθητων προϊόντων» τόσο βιομηχανικών όσο και γεωργικών. Αν ωστόσο υπάρχει πρόθεση για μια εντατικότερη αξιοποίηση των πόρων —

φυσικών και ανθρώπινων — που υφίστανται σε δυναμική κατάσταση στις μεσογειακές χώρες, τότε πρέπει να γίνουν ενέργειες όσον αφορά την προσφορά (με τη βελτίωση της παραγωγής) και τη ζήτηση (με τη διεύρυνση της κατανάλωσης και των διεξόδων ακόμα και σε αγορές τρίτων χωρών) των μεσογειακών προϊόντων.

Η χρηματοδοτική συνεργασία

40. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι οι προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με το θέμα αυτό εγγράφονται στα πλαίσια της δύσκολης οικονομικής πραγματικότητας που αντιμετωπίζει η ΕΟΚ. Οι επενδύσεις ιδιωτικών κοινοτικών επιχειρήσεων στις τρίτες χώρες της Μεσογείου — ιδιαίτερα στους τομείς που είναι στρατηγικής σημασίας όσον αφορά τη συνεργασία για την ανάπτυξη, όπως η βιομηχανία γεωργικών προϊόντων διατροφής, οι ιατροφαρμακευτικοί εξοπλισμοί, η αξιοποίηση των φυσικών και τουριστικών πόρων, κλπ. — θα μπορούσαν να διαδραματίσουν έναν εξαιρετικά θετικό ρόλο για την οικονομία και το δημοτικό επίπεδο των πληθυσμών των τρίτων μεσογειακών χωρών. Επιπλέον αυτό θα επέτρεπε να αναχαιτιστεί η αυξανόμενη ανταγωνιστικότητα των αμερικανικών και ιαπωνικών πολυεθνικών στις αγορές.

Συμπέρασμα

41. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή πιστεύει ότι η αλληλοεξάρτηση που υπάρχει μεταξύ των οικονομικών των μεσογειακών χωρών και της Κοινότητας απαιτεί από την Κοινότητα τη συνειδητοποίηση και την ταχεία λήψη αποφάσεων για την ταυτόχρονη πραγματοποίηση της διεύρυνσης με την προσχώρηση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας και της πάγιωσης των συναλλαγών της και των άλλων μορφών συνεργασίας με τις μεσογειακές χώρες, με την κατάρτιση ενός κανονιστικού πλαισίου που θα τείνει να εξασφαλίσει στις ενδιαφερόμενες χώρες-εταίρους τις ροές εξαγωγών που είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη τους και για τη συνέχιση των αγορών τους από την Κοινότητα! Το κόστος της πολιτικής αυτής θα έπρεπε να αναληφθεί από την Κοινότητα, ιδιαίτερα για να μην επωμισθούν τις συνέπειες αποκλειστικά οι γεωργοί των μεσογειακών περιοχών. Το κανονιστικό πλαίσιο θα έπρεπε να καταρτισθεί σε συνεννόηση με τις υποψήφιας για προσχώρηση χώρες πριν από το τέλος των διαπραγματεύσεων που διεξάγονται για τη διεύρυνση της Κοινότητας. Αυτό δεν θα έπρεπε να καθυστερήσει καθόλου αυτές τις διαπραγματεύσεις.

42. Τέλος, η ΟΚΕ εκφράζει την επιθυμία της να μπορέσει να επανεξετάσει τις σχέσεις με τις τρίτες μεσογειακές χώρες όσον αφορά τη διεύρυνση, για να μπορέσει να αναλύσει λεπτομερώς τα ιδιαίτερα προβλήματα που τίθενται για ορισμένες χώρες, για το σύνολο της περιοχής της Μεσογείου και για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Βρυξέλλες, 31 Ιανουαρίου 1985.

Ο Πρόεδρος
της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Gerd MUHR

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Τροπολογία που απορρίφθηκε

Η ακόλουθη τροπολογία που υποβλήθηκε με βάση τη γνωμοδότηση του τμήματος εξωτερικών σχέσεων και σύμφωνα με τις διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού απορρίφθηκε από την ΟΚΕ κατά τη διάρκεια των συζητήσεων.

Να προστεθεί ένα νέο σημείο 40, ως εξής:

«Προκειμένου να μην υπάρξουν αυταπάτες στις μεσογειακές χώρες όσον αφορά το περιεχόμενο ενός τέτοιου ρυθμιστικού πλαισίου, η ΟΚΕ θεωρεί ότι σύντομα θα πρέπει να επισημανθεί στους εταίρους μας το γεγονός ότι η Κοινότητα υπόκειται σε μια σειρά περιορισμών που προστίθενται σε εκείνους που συνδέονται με τη διεύρυνση προς την Ισπανία και την Πορτογαλία. Αυτοί οι περιορισμοί προκύπτουν από αυτή την ίδια τη γεωργική πολιτική της Κοινότητας, κυρίως σε σχέση με τα μεσογειακά προϊόντα, τη δημοσιονομική πειθαρχία, τον περιορισμένο χαρακτήρα των χρηματικών πόρων, τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί απέναντι στις τρίτες χώρες στα πλαίσια της εμπορικής πολιτικής κλπ.»

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 4, ψήφοι κατά: 49, αποχές: 24.

Γνωμοδότηση για την «πρόταση δέκατης έκτης οδηγίας του Συμβουλίου για εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας: κοινό καθεστώς που εφαρμόζεται σε ορισμένα αγαθά στα οποία έχει επιβληθεί οριστικά φόρος προστιθέμενης αξίας, τα οποία εισάγονται από τελικό καταναλωτή ενός κράτους μέλους από άλλο κράτος μέλος»

(85/C 87/07)

Στις 7 Αυγούστου 1984, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση οδηγίας.

Το τμήμα οικονομικών και δημοσιονομικών υποθέσεων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 22 Ιανουαρίου 1985 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Della Croce.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της 30ής Ιανουαρίου 1985, της 223ης συνόδου ολομέλειάς της, υιοθέτησε ομόφωνα και με 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Γενικές παρατηρήσεις

Η πρόταση της Επιτροπής για μια 16η οδηγία σχετικά με τον ΦΠΑ εντάσσεται στα πλαίσια των δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην εναρμόνιση των συστημάτων του φόρου προστιθέμενης αξίας.

Η πρόταση συμπληρώνει την έκτη οδηγία για τον ΦΠΑ και τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου.

Με την κατάργηση της διπλής φορολογίας, η πρόταση 16ης οδηγίας βελτιώνει την κατάσταση των ιδιωτών, που

αγοράζουν μεταχειρισμένα προϊόντα σε ένα κράτος μέλος, και των ατόμων που μετακομίζουν, από ένα κράτος μέλος σε άλλο, στο εσωτερικό της Κοινότητας.

Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση αυτή, που θα συμβάλει αναμφίβολα στη βελτίωση των ενδοκοινοτικών συναλλαγών και της κυκλοφορίας των ατόμων μέσα στα κράτη μέλη, και ζητά από την Επιτροπή να συνεχίσει τις δραστηριότητές της που αποσκοπούν στη βελτίωση της προτεινόμενης οδηγίας στο μέλλον, με βάση τις εμπειρίες που αποκτούνται.